

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายจรินทร์ หะวานนท์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๘/๒๕๖๖

เรื่องพิจารณาที่ ๒๒/๒๕๖๖

วันที่ ๑๕ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง { ศาลจังหวัดชลบุรี ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๕ วรรคสาม และมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

คดีนี้ ศาลจังหวัดชลบุรีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามคำร้องของจำเลยทั้งสามว่า ประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๕ วรรคสาม ที่บัญญัติว่า ในคดีราษฎรเป็นโจทก์ ศาลมี
อำนาจไต่สวนมูลฟ้องลับหลังจำเลย ให้ศาลส่งสำเนาฟ้องแก่จำเลยรายตัวไป กับแจ้งวันนัดไต่สวน
ให้จำเลยทราบ จำเลยจะมาฟังการไต่สวนมูลฟ้อง โดยตั้งนายให้ชกค่านพยานโจทก์ด้วยหรือไม่ก็ได้
หรือจำเลยจะไม่มา แต่ตั้งนายมาชกค่านพยานโจทก์ก็ได้ ห้ามมิให้ศาลถามคำให้การจำเลย และก่อนที่
ศาลประทับฟ้องมิให้ถือว่าจำเลยอยู่ในฐานะเช่นนั้น และมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า คำสั่งของศาล
ที่ให้คดีมีมูลยอมเด็ดขาด แต่คำสั่งที่ว่าคดีไม่มีมูลนั้น โจทก์มีอำนาจอุทธรณ์ฎีกาได้ตามบทบัญญัติว่าด้วย
ลักษณะอุทธรณ์ฎีกา นั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง หรือไม่

จำเลยทั้งสามโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๕ วรรคสาม
เป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อหลักความเสมอภาคและหลักการรับฟังความทุกฝ่าย เนื่องจากศาลนำหลักการที่ว่า
ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องจำเลยยังไม่อยู่ในฐานะเช่นนั้นมาเป็นเหตุปฏิเสธการรับฟังเอกสารหรือหลักฐานของจำเลย
จำกัดสิทธิในการต่อสู้คดีของจำเลยเพื่อพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าคดีของโจทก์ไม่มีมูลที่ศาลจะประทับฟ้อง
เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง ส่วนประมวล

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อหลักความเสมอภาค หลักการรับฟังความทุกฝ่าย และจำกัดการใช้สิทธิของบุคคลตามกระบวนการยุติธรรม ขัดต่อหลักประกัน สิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง เช่นกัน นั้น

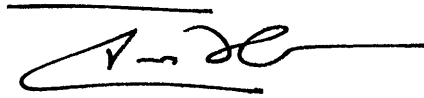
เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นหลักประกันว่าสิทธิและ เสรีภาพของประชาชนได้รับความคุ้มครอง และมาตรา ๒๗ กำหนดหลักแห่งความเสมอภาคของบุคคล ในกฎหมาย โดยวรรคหนึ่ง ให้บุคคลมีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน เมื่อพิจารณาบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บุคคลที่มีอำนาจฟ้องคดีอาญาต่อศาล ตามมาตรา ๒๘ ได้แก่ พนักงานอัยการและผู้เสียหาย สำหรับพนักงานอัยการก่อนฟ้องคดีต้องผ่าน กระบวนการกลั่นกรองอย่างน้อยสองชั้น ชั้นแรกคือพนักงานสอบสวนเพราะตามมาตรา ๑๒๐ พนักงานอัยการจะฟ้องคดีได้ก็ต่อเมื่อคดีนั้นมีการสอบสวนแล้วเท่านั้น ชั้นที่สองคือการกลั่นกรองคดี โดยพนักงานอัยการเอง กล่าวคือ การสั่งตรวจการสอบสวน หรือควรสั่งฟ้อง หรือควรสั่งไม่ฟ้อง รวมทั้งสั่งให้ พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมเป็นอำนาจเด็ดขาดของพนักงานอัยการ กฎหมายจึงบัญญัติให้คดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ไม่จำเป็นต้องไต่สวนมูลฟ้อง อย่างไรก็ตาม กฎหมาย ยังเปิดโอกาสให้ศาลกลั่นกรองฟ้องของพนักงานอัยการอีกชั้นหนึ่งได้ โดยถ้าศาลเห็นสมควรศาลจะสั่งให้ ไต่สวนมูลฟ้องก่อนก็ได้ตามมาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๒) ดังนั้น ในวันไต่สวนมูลฟ้องของพนักงานอัยการ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๕ วรรคหนึ่ง จึงบัญญัติให้ผู้ถูกฟ้องมีฐานะเป็นจำเลย ต้องมาหรือถูกคุมตัวมาศาล และศาลมีอำนาจถามคำให้การของจำเลยได้ จำเลยไม่มีอำนาจนำพยานมาสืบ ในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง เพราะถือว่าคดีมีการกลั่นกรองในชั้นพนักงานสอบสวนและชั้นพนักงานอัยการมาแล้ว แต่ไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะมีทนายมาช่วยเหลือตามมาตรา ๑๖๕ วรรคสอง อันเป็นการคุ้มครองสิทธิของ จำเลยอีกทางหนึ่ง ส่วนคดีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ยังไม่มี การกลั่นกรองของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือองค์กรของรัฐ ดังเช่นพนักงานอัยการเป็นโจทก์ มาตรา ๑๖๕ วรรคสาม จึงบัญญัติให้ต้องไต่สวนมูลฟ้องก่อนเสมอ โดยศาลมีอำนาจไต่สวนมูลฟ้องลับหลังจำเลย จำเลยจะมาฟังการไต่สวนมูลฟ้อง โดยตั้งทนายให้ซักค้าน พยานโจทก์ด้วยหรือไม่ก็ได้ หรือจำเลยจะไม่มา แต่ตั้งทนายมาซักค้านพยานโจทก์ก็ได้ ห้ามมิให้ศาลถาม คำให้การจำเลย และก่อนที่ศาลประทับฟ้องมิให้ถือว่าจำเลยอยู่ในฐานะเช่นนั้น เป็นการกลั่นกรองฟ้อง ของผู้เสียหายโดยศาลเอง เพื่อวินิจฉัยถึงมูลคดีที่จำเลยต้องหา ป้องกันมิให้ผู้เสียหายนำคดีไม่มีมูลมาฟ้อง เพื่อกลั่นแกล้งจำเลย เพราะถ้าศาลประทับฟ้องแล้วจะส่งผลให้สถานะของบุคคลนั้นเปลี่ยนไปกลายเป็น จำเลยในคดีอาญา การไต่สวนมูลฟ้องกรณีนี้จึงเป็นหลักประกันว่าสิทธิและเสรีภาพของผู้ถูกฟ้องคดี

ให้ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ นั้นเอง ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ กฎหมายบัญญัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีอยู่ในสถานะเป็นจำเลยและศาลมีอำนาจถามคำให้การได้ ซึ่งแตกต่างจากคดีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ ห้ามไม่ให้ศาลถามคำให้การจำเลย และก่อนที่ศาลประทับฟ้องมิให้ถือว่าจำเลยอยู่ในฐานะจำเลยนั้น เป็นบทบัญญัติที่ให้ปฏิบัติต่อบุคคลที่แตกต่างกันในสาระสำคัญแตกต่างกันออกไปตามลักษณะเฉพาะแต่ละกรณี ไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง ประเด็นที่จำเลยทั้งสามโต้แย้งว่า ศาลนำหลักการตามมาตรา ๑๖๕ วรรคสาม ที่ว่าในชั้นไต่สวนมูลฟ้องจำเลยยังไม่อยู่ในฐานะเช่นว่านั้น มาเป็นเหตุผลปฏิเสธการรับฟังเอกสารหรือหลักฐานของจำเลย จำกัดสิทธิในการต่อสู้คดีของจำเลยเพื่อพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าคดีของโจทก์ไม่มีมูลที่ศาลจะประทับฟ้องนั้น เป็นเรื่องกระบวนการพิจารณาของศาล หากทำให้บทบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง ดังที่จำเลยทั้งสามโต้แย้งไม่

กรณีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง นั้น เห็นว่า คดีที่ศาลมีคำสั่งว่ามีมูลยอมเข้าสู่กระบวนการพิจารณาพิพากษาของศาล คู่ความมีสิทธิต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ ทั้งศาลต้องพิจารณาในเนื้อหาแห่งคดีโดยต้องขังน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง จะพิพากษาลงโทษได้ต้องแน่ใจว่ามีการกระทำผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น ซึ่งตามมาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง หากศาลเห็นว่าจำเลยไม่ได้กระทำความผิดก็ดี การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดก็ดี คดีขาดอายุความแล้วก็ดี มีเหตุตามกฎหมายที่จำเลยไม่ควรถูกรับโทษก็ดี ศาลต้องยกฟ้องโจทก์ และคู่ความที่ไม่พอใจคำพิพากษาของศาลมีสิทธิอุทธรณ์ฎีกาตามกฎหมายได้อีกชั้นหนึ่ง อันเป็นหลักประกันว่าสิทธิและเสรีภาพของจำเลยได้รับความคุ้มครอง การให้สิทธิจำเลยอุทธรณ์ฎีกาคำสั่งศาลที่ว่าคดีมีมูลจะเป็นเหตุให้คดีล่าช้า ย่อมไม่สอดคล้องกับหลักการดำเนินคดีอาญาที่มีเจตนาค้ำครองให้จำเลยได้รับการดำเนินคดีที่รวดเร็ว ต่อเนื่องและเป็นธรรม การที่มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้คำสั่งของศาลที่ให้คดีมีมูลยอมเด็ดขาดหาเป็นการจำกัดสิทธิของจำเลยไม่ให้จำเลยอุทธรณ์ฎีกาไม่ ส่วนเมื่อศาลไต่สวนมูลฟ้องแล้วเห็นว่าคดีไม่มีมูลมาตรฐานการพิสูจน์อยู่ในระดับเพียงว่าคดีโจทก์มีมูลหรือไม่เท่านั้น ยังไม่มีการนำพยานหลักฐานต่าง ๆ ทั้งของโจทก์และจำเลยมาไต่สวนอย่างเต็มที่ดังเช่นในชั้นพิจารณา กฎหมายให้สิทธิโจทก์อุทธรณ์ฎีกาคำสั่งศาลที่ว่าคดีไม่มีมูล เพื่อให้ศาลสูงสามารถตรวจสอบดุลพินิจการสั่งประทับฟ้องของศาลชั้นต้น อันเป็นหลักประกันว่าสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ การที่กฎหมายบัญญัติให้คำสั่งของศาลที่ให้คดีมีมูลอุทธรณ์ฎีกาไม่ได้ แต่คำสั่งของศาลที่ว่าคดีไม่มีมูลโจทก์มีอำนาจอุทธรณ์ฎีกาได้นั้น เป็นบทบัญญัติที่ให้ปฏิบัติต่อบุคคลที่แตกต่างกันในสาระสำคัญแตกต่างกัน

ออกไปตามลักษณะเฉพาะแต่ละกรณี ไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
มาตรา ๑๖๕ วรรคสาม และมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕
และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง

(นายจิรนิติ หะวานนท์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ